INSPIRATION TIL FORLØB

Forløb om samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø

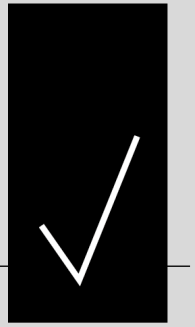
STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN

BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

EVA DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

Inspiration til forløb om samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø

Introduktion til leder eller tovholder.

De indledende sider markeret med **er tænkt til dig som leder eller tovholder**.

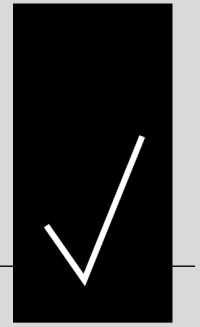
De beskriver:

- Formålet med Inspiration til forløb om samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø
- Forslag, valg og overvejelser til forløb
- Præsentation af materialer til at understøtte forløb

På de efterfølgende sider finder du oplæg, som kan anvendes til at gennemføre et forløb om samspil og relationer. Det oplæg, du nu sidder med, tager afsæt i flere kortere møder.

Der findes også et oplæg, som tager afsæt i en pædagogisk dag. Det finder du på https://emu.dk/dagtilbud

Formål

Formålet med *Inspiration til forløb - Samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø* er at inspirere til, hvordan du som leder eller tovholder (fx pædagog, dagplejepædagog eller pædagogisk konsulent) kan tilrettelægge et forløb på 8-12 uger, hvor I arbejder med temaet Samspil og relationer.

Samspil og relationer er en af de vigtigste faktorer i arbejdet med et stærkt pædagogisk læringsmiljø, jf. *Den styrkede pædagogiske læreplan* (se s. 7).

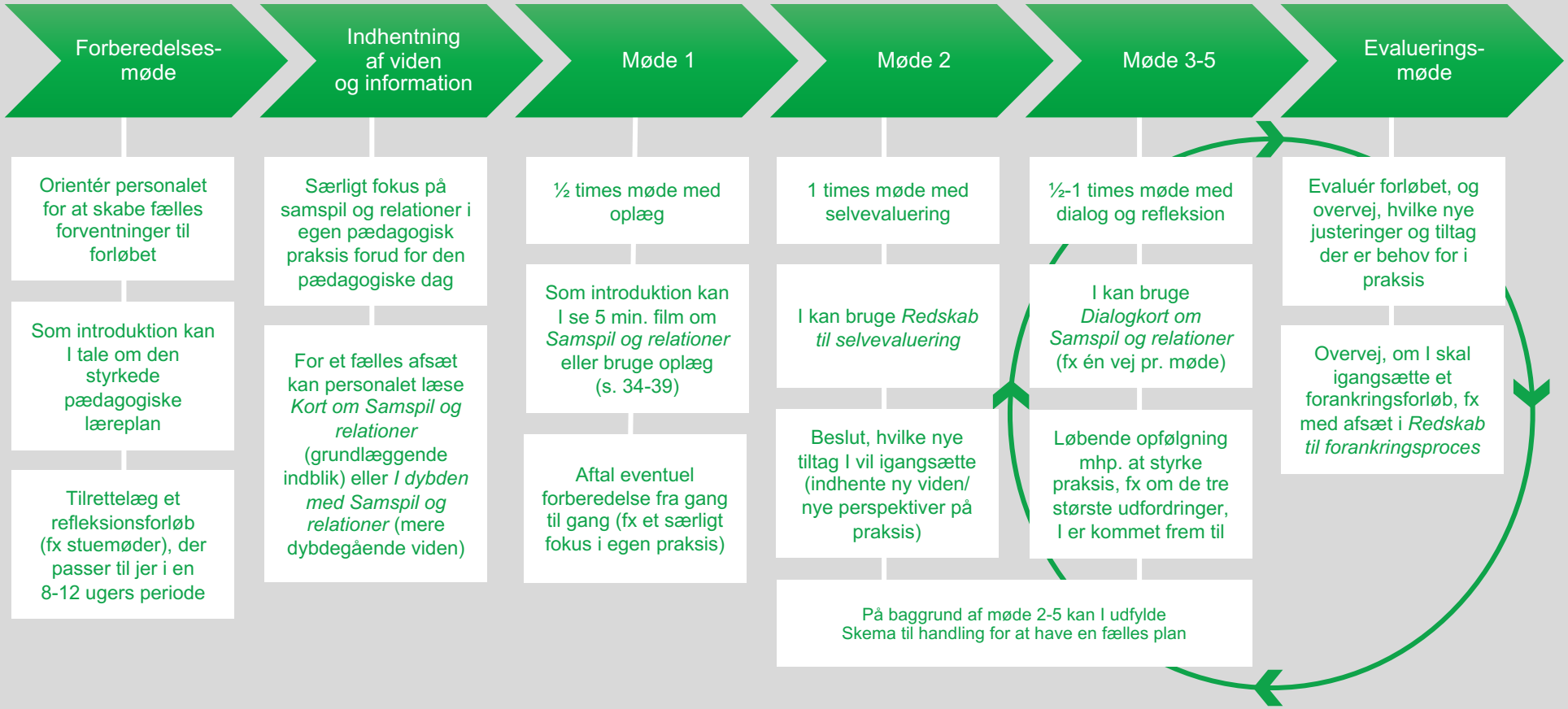
På de følgende sider finder du forslag til et konkret forløb, hvor I bruger de materialer, der understøtter arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan og temaet Samspil og relationer.

Tanken er, at du som leder eller tovholder tilpasser oplægget og bygger videre på det ud fra jeres lokale kontekst og guider jer igennem forløbet. Efterfølgende kan I eventuelt vælge at sætte en længerevarende forankringsproces i gang.

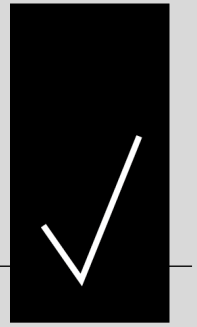
Når I har gennemført forløbet, er I blevet klogere på temaet om samspil og relationer. I har drøftet og reflekteret over jeres egen praksis, og I har aftalt, hvordan I vil fortsætte arbejdet med samspil og relationer i jeres pædagogiske læringsmiljø.

Målgruppen for forløbet er det pædagogiske personale.

Forslag til forløb 2
Flere kortere møder som afsæt

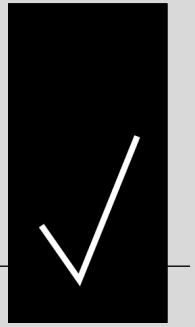

Inden I går i gang

- Begynd med at gøre jeres formål med at sætte fokus på samspil og relationer klart.
- Overvej, hvilke særlige forhold, der gør sig gældende hos jer i dagtilbuddet eller i kommunen, og tag højde for det i forløbet ved at tilpasse forløbet med egne pointer og til den lokale kontekst.
- Vurdér, hvad der tidsmæssigt er realistisk i forhold til tilrettelæggelse af forløbet og i forhold til hvor mange, der skal deltage i forløbet.
- Invitér det pædagogiske personale til en orientering om det forløb, I skal i gang med, for at skabe fælles forventninger, og for at personalet kan have en særlig opmærksomhed på praksis med samspil og relationer op til det første møde.

Din rolle som leder eller tovholder

- At orientere dig i materialerne forud for forløbet.
- At sikre, at der er den nødvendige tid og de nødvendige rammer til rådighed for et hensigtsmæssigt forløb.
- At tilrettelægge et forløb tilpasset de lokale forhold med et løbende fokus på jeres praksis med hensyn til samspil og relationer. Herunder at overveje, om *Redskab til forankringsproces* (se s. 8) kan være relevant i forhold til løbende at forankre det pædagogiske arbejde med samspil og relationer i jeres dagtilbud.
- At guide personalet gennem forløbet med løbende opfølgning på de refleksioner og den nye viden, I får undervejs.
- At sikre, at I får evalueret jeres forløb og får justeret jeres pædagogiske praksis ud fra den nye viden, I opnår.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Ny **hovedpublikation** om den styrkede pædagogiske læreplan

- Indeholder det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer
- Samler alle bestemmelser og bemærkninger om læreplanen fra den nye dagtilbudslov og bekendtgørelsen om de brede pædagogiske læringsmål og de seks læreplanstemaer

To redskaber til selvevaluering og forankring

Redskab til **selvevaluering** (henvendt til leder og pædagogisk personale)

- Giver mulighed for at reflektere over og vurdere centrale elementer i den styrkede pædagogiske læreplan i relation til jeres dagtilbud.
- Kan bruges som afsæt for arbejdet med temaet Samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø. Den hjælper jer også til at konkretisere de næste skridt i jeres udviklingsproces i forhold til at realisere den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til **forankringsproces** (henvendt til pædagogisk leder, områdeleder og forvaltningsniveau)

- Giver jer fem bud på forankringsprocesser til at indhente og forankre nye perspektiver på en faglig udfordring med fokus på, at jeres pædagogiske praksis bliver udviklet i tråd med den styrkede pædagogiske læreplan.
- De fem processer er: 1) supervisionsforløb, 2) aktionslæring, 3) professionelt læringsnetværk, 4) besøgslæring og 5) kollegial observation.

Fokus på samspil og relationer

Der er udviklet en række materialer til at inspirere og understøtte arbejdet med samspil og relationer i dagtilbud. Du kan bruge materialerne enkeltvis eller i kombination.

- Læs **Kort om** – og få et grundlæggende indblik i pointer fra forskning.
- Læs **I dybden med** – og få dybdegående viden om pointer fra forskning.
- Se **filmen** – og få en hurtig fortælling om pointer fra forskning (videoen bygger på *Kort om Samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø*).
- Brug **dialogkortene** – og skab fælles refleksion i personalegruppen i relation til jeres egen praksis.

OPLÆG TIL
FLERE KORTERE MØDER

Forløb om samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø

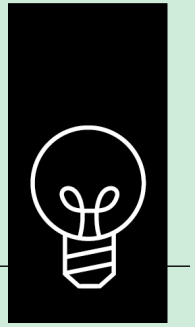
STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN

BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

EVA DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

Dagsorden til forberedelsesmøde

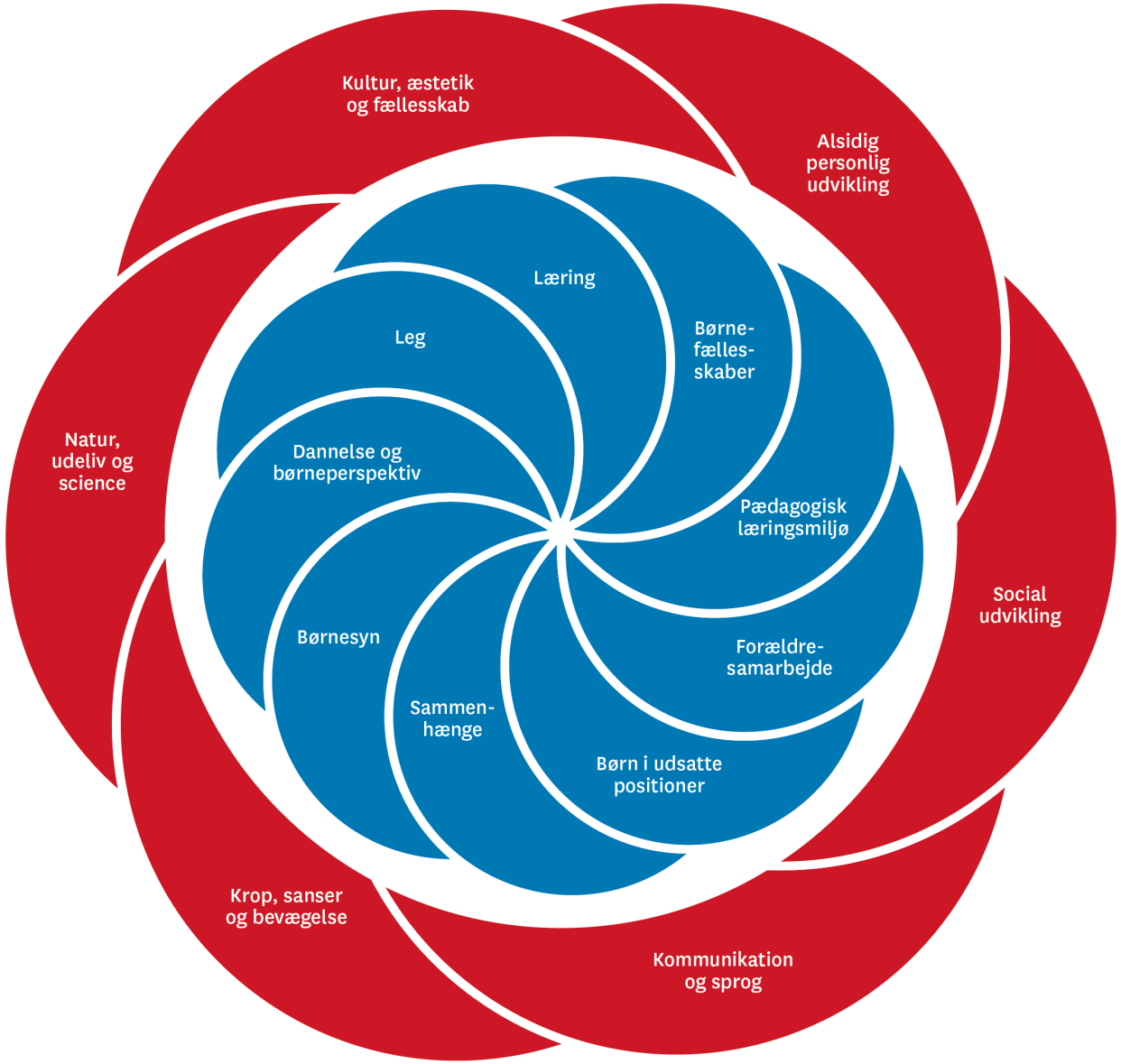
- Den styrkede pædagogiske læreplan – indhold og ambitioner.
- Formål – hvorfor samspil og relationer og hvad bliver vi klogere på?

Den styrkede pædagogiske læreplan

Ambitioner

- Vi skal realisere den styrkede pædagogiske læreplan.
- Vi skal arbejde vedvarende med at styrke vores pædagogiske læringsmiljø.
- Vi skal sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes.

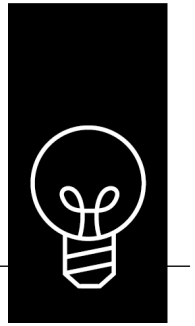

Indhold

- Det fælles pædagogiske grundlag
- De seks læreplanstemaer
- Brede pædagogiske læringsmål

Hvad er formålet?

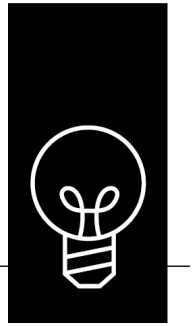
Samspil og relationer af høj kvalitet er afgørende for at kunne give børnene de bedste betingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Selvevaluering giver os svar på, hvilke dele af vores praksis vi skal udvikle og styrke.

Dialogkort giver afsæt for drøftelser og refleksioner i fællesskab.

De næste skridt hjælper os til at lægge en fælles plan for en længerevarende proces.

Hvad ved vi, når vi er færdige med forløbet?

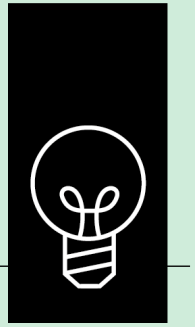

Vi er blevet klogere på samspil og relationer
– ved at høre mere om samspil og relationer i filmen og oplægget.

Vi er blevet klogere på vores egen praksis med samspil og relationer
– ved at have drøftet og reflekteret ud fra selvevalueringen og dialogkortene.

Vi ved, hvad vores næste skridt er, så vi kan arbejde med at udvikle vores praksis med samspil og relationer
– ved at have gennemført selvevalueringen og besluttet vores næste skridt.

Dagsorden til møde 1

- Oplæg om samspil og relationer
- Film om samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø

Oplæg om samspil og relationer

Forskningen om samspil og relationer peger på, at:

- Samspil og relationer er afgørende for børns sociale og især kognitive udvikling.
- Børnenes udbytte af pædagogiske indsatser er større, når der er etableret gode relationer mellem børn og voksne.
- Relationer af høj kvalitet er udgangspunktet for det gode samspil og de gode interaktioner mellem børn og voksne.

Tryg tilknytning i relationerne

- Tryg tilknytning i dagtilbuddet er en særlig vigtig tilknytning for de små børn.
- Den trygge voksne er basen, hvorfra børnene udforsker verden.
- Når den voksne er sensitiv over for hele børnegruppen, har det betydning for det enkelte barn.
- Det har en stor betydning for børnene, at de voksne viser oprigtighed og interesse.

Samspil som redskab for læring og udvikling

- Relationer og samspil er udgangspunktet for læring.
- Det er afgørende vigtigt, at børnene er aktive sociale deltagere sammen med de voksne.
- Det er afgørende vigtigt, at børn og voksne er fælles om at løse en udfordring eller tænker sammen.

Kommunikation virker bedst, når:

- Verbal og nonverbal kommunikation bliver brugt samtidigt.
- Der stilles åbne spørgsmål, såsom ”hvad tror du, der sker, hvis…?”.
- Den voksne er opmærksom på børnenes ansigtsudtryk og kropssprog.
- Den voksne er opmærksom på at gentage børnenes tale og spørge ind til det, børnene fortæller og er optaget af.
- Der er plads til børnenes tale og ideer.

At arbejde med kommunikation med børn kræver opmærksomhed og kompetence

Børns deltagelse og medbestemmelse

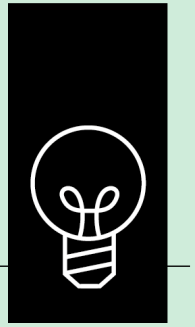

- Medbestemmelse fremmer deltagelse i pædagogiske aktiviteter.
- Det er afgørende at arbejde med inddragelse og medbestemmelse.
- Det er afgørende at lære børnene at samarbejde.

Film om samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø

Dagsorden til møde 2

- Selvevaluering om samspil og relationer (trin 1-2)

Redskab til selvevaluering

Ved at arbejde med selvevaluering kan vi:

- Drøfte, finde fælles forståelser og analysere os frem til, hvilke dele af vores pædagogiske praksis der skal styrkes, så den bliver i tråd med den styrkede pædagogiske læreplan.
- Få konkretiseret de næste skridt, så vores dialog fører til en justeret pædagogisk praksis.

Selvevaluering, trin 1-2

REFLEKTÉR

- Vi gennemgår og drøfter refleksions-spørgsmålene.
- Vi skal tage udgangspunkt i vores daglige praksis og konkrete eksempler.

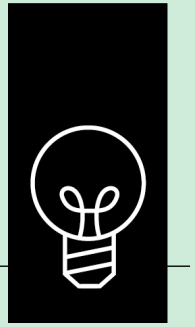
VURDÉR

- Vi skal diskutere spørgsmålet med udgangspunkt i den seneste måned.

Vi fortsætter med trin 3 efter at have arbejdet mere med samspil og relationer

Dagsorden til møde 3-5

- Dialog og refleksion (dialogkort, vej 1-3)
  (hhv. møde 3, 4 og 5)
- Beslutning om konkrete handlinger (selvevaluering, trin 3)
  (efter møde 2-5)
- Skema til handling udfyldes for at have en fælles plan for de næste skridt

Faglig drøftelse ud fra tre dialogkort

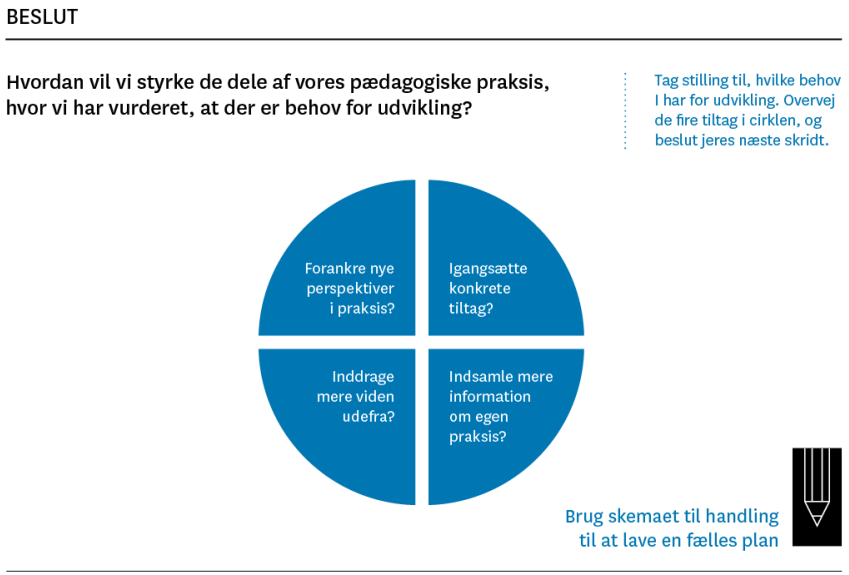
- Drøft refleksionsspørgsmålene på det første dialogkort (vej 1) i grupper à 3-5 personer.
- Notér jeres refleksioner.
- Afslut med at dele to refleksioner med de andre grupper.
- Fortsæt med de næste dialogkort (vej 2 og vej 3).

Selvevaluering, trin 3

BESLUT

- Vi skal nu drøfte og tage stilling til de fire tiltag i cirklen og beslutte vores næste skridt.

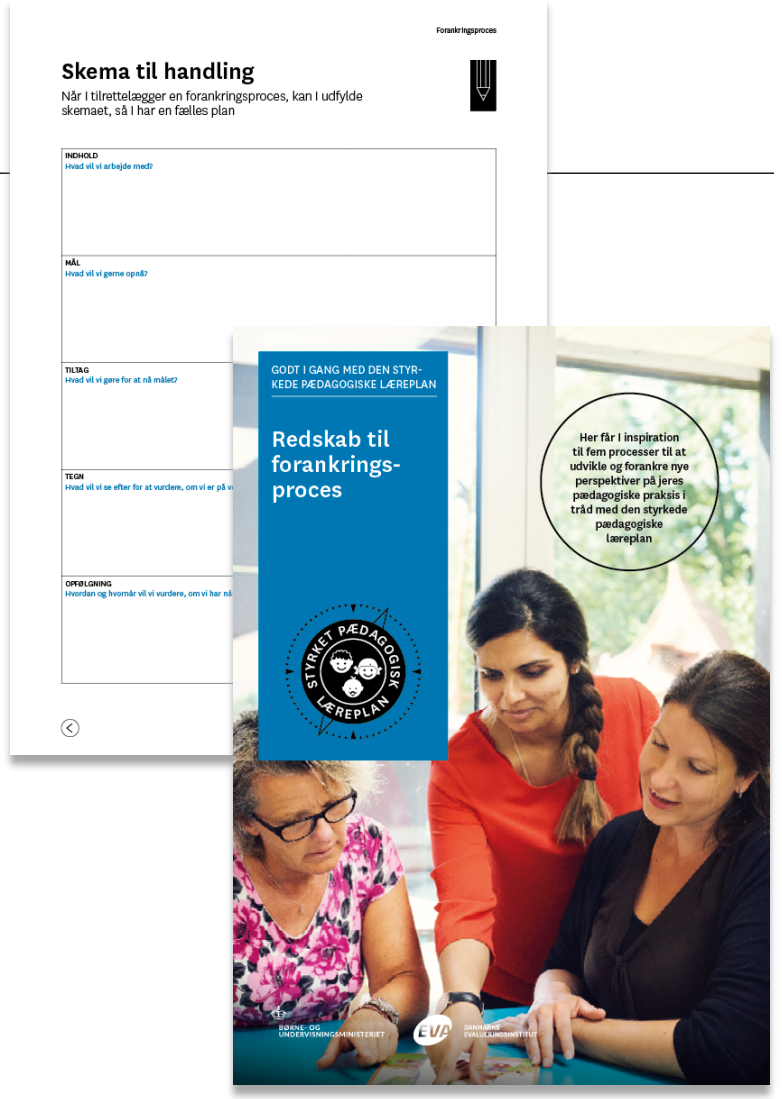
Skema til handling

BLIV KONKRETE

- Når vi har besluttet vores næste skridt, kan vi udfylde skemaet, så vi har en fælles plan for det videre arbejde med at styrke praksis.

OVERVEJ ET LÆNGEREVARENDE FORLØB

- Som en del af vores videre handling kan vi overveje, om vi vil sætte en længerevarende forankringsproces i gang. Formålet er at indhente og forankre nye perspektiver på en af de faglige udfordringer, som vi har fået blik for i løbet af i dag.

Opsamling og afrunding

- Hvilke nye indsigter har vi fået om samspil og relationer?
- Hvilke nye perspektiver har vi fået på vores egen praksis?
- Hvilke aftaler har vi for, hvordan vi arbejder med samspil og relationer fremover?